

Asia: STM070:00/2019

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveystalvveluista annetun lain 15 ja 20 §:n muuttamisesta sekä 20 §:n väliaikaisesta muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Lausunnonantajan organisaatio

Valtion viranomainen

Henkilöstön mitoittaminen

Vastaako esitysluonnoksessa ehdotettu määrittely mitoitukseen laskettavista henkilöstöryhmiä asiakkaiden ja toiminnan tarpeita?

-

Hallitusohjelmaan on kirjattu, että henkilöstön työnjakoa selkiytetään muun muassa tukipalvelujen osalta. Onko esitysluonnoksessa ehdotettu työnjako välittömän asiakastyön ja välillisen tukipalvelutyön osalta asianmukainen vai olisiko sitä tarpeen muuttaa jollakin tavoin?

-

Kertooko esitysluonnoksessa ehdotettu tapa laskea mitoitus luotettavalla tavalla mitoituksen toteutumisesta?

-

Onko esitysluonnoksessa ehdotettu tapa laskea mitoitus mielestänne käytännössä toimiva?

-

Onko esitysluonnoksessa ehdotettu siirtymäaika näkemyksenne mukaan sopiva 0,7 mitoituksen toteuttamiseen?

-

Miten riittävä henkilöstön saatavuus voidaan turvata?

-

Toimintakyvyn ja palvelutarpeen (hoitoisuuden) kansallinen arviointi- ja seurantamittaristo

Mitä RAI:n käyttöön otossa tulee ottaa huomioon?

-

Miten näkemyksenne mukaan RAI-järjestelmän kautta saatavaa tietoa voidaan hyödyntää palvelujen järjestämisessä ja/tai tuotannossa?

-

Sisältyykö RAI:n käyttöön joitakin riskejä tai haasteita?

-

Onko mielestänne olemassa jokin muu / joitakin muita mittaristoja, jotka vastaisivat asiakkaiden toimintakyvyn ja palvelutarpeen (hoitoisuuden) arviointiin ja seurantaan paremmin kuin RAI-mittaristo?

-

Muita huomioita

Mitä muuta haluatte tuoda esiin?

Totean lausuntonani luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle seuraavan:

Tasa-arvovaltuutetun ensisijaisena tehtävänä on valvoa naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta annetun lain (609/1986) eli tasa-arvolain syrjintäkieltojen ja edistämisvelvoitteiden noudattamista. Lisäksi tasa-arvovaltuutettu edistää tasa-arvolain tarkoituksen toteuttamista ja antaa tietoja tasa-arvolainsäädännöstä. Tasa-arvovaltuutettu on toiminnassaan itsenäinen ja riippumaton lainvalvontaviranomainen, joka toimii oikeusministeriön hallinnonalalla.

Sukupuolivaikutusten arviointi ei saa olla pelkästään muodollisuus, jolla ei ole merkitystä lopputuloksen kannalta. Sukupuolivaikutusten arviointi lainvalmistelussa merkitsee sitä, että pyritään etukäteen selvittämään valmisteilla olevan lain vaikutukset eri sukupuoliin, jotta lakia sovellettaessa ei aiheutettaisi välillisesti syrjiviä sukupuolivaikutuksia. Tavoitteena on laadukas lainvalmistelu.

Hallituksen esityksen luonnokseen on sisällytetty osuus esityksen vaikutuksista sukupuolten tasa-arvoon (luku 4.4.5).

Hallituksen esityksen luonnoksessa todetaan, että valtaosa työssä olevista lähihoitajista ja sairaanhoitajista on naisia. Esityksessä viitataan esimerkiksi Tilastokeskuksen Kuntasektorin palkkatilastoon, jonka mukaan kuntien ylläpitämässä ikääntyneiden hoitolaitoksissa ja palveluasumisessa työskentelevistä sairaanhoitajista 97 % ja lähihoitajista 94 % on naisia. Luonnoksessa todetaan kuinka edellä esitetystä syystä uudistuksen työllistävä vaikutus koskee

enemmän naisia kuin miehiä. Myös suurin osa koulutukseen hakeutuneista on naisia. Luonnoksessa todetaan, että esimerkiksi vuonna 2017 lähihoitajakoulutuksessa olevista 84 % oli naisia.

Hallituksen esityksen luonnoksessa todetaan kielellisten oikeuksien käsittelyn yhteydessä, että lisähenkilöstön tarve mahdollistaa aiempaa monipuolisemman henkilöstön. Myös sukupuolivaikutusten arvioinnin yhteydessä olisi mahdollisuus pohtia keinoja houkutella miehiä hakeutumaan kyseiselle naisenemmistöiselle alalle. Alan vetovoiman parantaminen myös miesten keskuudessa mahdollistaisi aiempaa monipuolisemman henkilöstön ja lieventäisi tämän voimakkaasti naisenemmistöisen alan segregatiota. Hoitohenkilöstön tasaisemmalla sukupuolijakaumalla voisi olla positiivinen vaikutus myös eri sukupuolia edustamien asiakkaiden kannalta. Työmarkkinoiden segregatiion lieventäminen voi pienentää myös naisten ja miesten keskimääräistä palkkaeroa.

Lempinen Miko
Tasa-arvovaltuutettu